

## DECRETO DA ALCALDÍA

**ASUNTO: SERVIZOS MÍNIMOS FRONTE A FOLGA INDEFINIDA DO SERVIZO DE AXUDA NO FOGAR**

**EXPEDIENTE: 392/2020**

### ANTECEDENTES:

O 26 de outubro de 2022 con número de rexistro 1995/2022 Roberto Alonso Iglesias en representación da CIGSERVIZOS-COMPOSTELA presenta escrito a través do cal comunica que a partir do 2 de novembro de 2022 se convoca folga indefinida no Servizo de Axuda no Fogar.

O 28 de outubro de 2022 á traballadora social responsable do Servizo de Axuda no Fogar emite o seguinte informe:

#### "INFORME PROPOSTA

**Asunto: Servizos mínimos fronte a folga con carácter indefinido na prestación do Servizo de Axuda no Fogar (SAF) nas modalidades de dependencia e libre concorrencia no Concello de Ames.**

**Expediente: 625/2020**

### ANTECEDENTES:

En data do 26/10/2022, con R.E número 19985/2022, D. Roberto Alonso Iglesias en calidade de Secretario Comarcal CIGSERVIZOS-COMPOSTELA, comunica ao Concello de Ames a convocatoria de **folga de carácter indefinido** do persoal que presta o Servizo de Axuda no Fogar **a partir do próximo 2 de novembro**.

### CONSIDERACIÓNS TÉCNICAS E XURÍDICAS:

O dereito de folga dos traballadores para a defensa dos seus intereses está recoñecido no artigo 28.2 da Constitución Española, precepto que prevé que "a lei que regule o exercicio de este dereito establecerá as garantías precisas para asegurar o mantemento dos servizos esenciais da comunidade" sendo tal lei actualmente o Real Decreto Lei 17/1977, de 4 de marzo sobre relacións de traballo que, no seu artigo 12 parágrafo segundo, establece que "cando a folga se declare en empresas encargadas da prestación de calquera xénero de servizos públicos ou de recoñecida ou inaprazables necesidade e concorran circunstancias de especial gravidade, a autoridade gubernativa poderá acordar as medidas necesarias para asegurar o funcionamento dos servizos".

O Servizo de Axuda no Fogar é de titularidade pública, e a súa organización é competencia das Corporacións Locais de Galicia que poden xestionalo de forma tanto directa como indirecta ao amparo da Lei 7/1985, de 2 de abril, reguladora de Bases de Réxime Local (LBRL) e da Lei 5/1997, de 22 de xullo, da Administración Local de Galicia (LALG) onde se inscriben a prestación dos servizos sociais dentro do ámbito das competencias propias dos municipios, nos termos establecidos pola lexislación da comunidade autónoma.

A Lei 13/2008, de 3 de decembro, de servizos sociais de Galicia establece no artigo 11.1.f) que "son funcións dos servizos sociais comunitarios básicos a xestión do Servizo de Axuda no Fogar,

así como a participación na xestión das prestacións destinadas a garantir a autonomía persoal e a atención á dependencia, nos termos establecidos na normativa que resulte de aplicación". De igual maneira o artigo 60.1.a) do mesmo texto legislativo reflicte que "corresponde aos concellos, no marco da planificación e ordenación xeral do sistema galego de servizos sociais, entre outras, a competencia para a creación, xestión e mantemento dos servizos sociais comunitarios básicos".

Neste mesmo texto legislativo, os artigos 18 e 20 regulan o servizo de axuda no fogar como un servizo esencial dentro do catálogo de prestación dos servizos sociais, resultando primordial definir uns servizos mínimos ante a situación de folga de carácter indefinido, que permitan establecer un equilibrio entre o exercicio do dereito de folga e a protección dos dereitos legalmente protexidos das persoas usuarias do servizo.

Á hora de determinar cales son os servizos mínimos existe numerosa xurisprudencia ao respecto.

A Sentencia 207/2022 do Sala do Contencioso do Tribunal Superior de Xustiza de Bilbao determina que:

"[...] establece os seguintes servizos mínimos:

1.1 Realizaranse os servizos de almorzo, comida e cea. A realización destes servizos estará condicionada a que na súa preparación se empregue o menor tempo debendo recorrer, na maneira do posible a alimentos precociñados ou de previa preparación.

1.2 Realizaranse os servizos de hixiene persoal diaria, uso de WC, no seu caso, eliminación vesical e intestinal, de axuda para erguerse e deitarse, para vestirse, de supervisión de toma de medicación e de alimentos.

1.3 Realizaranse labores de acompañamento a aquelas persoas usuarias para acudir a centros sanitarios cuxa cita fora concertada previamente e non poida ser postergada.

1.4 Realizaranse labores de acompañamento a centros de servizos sociais especializados (centros de día)

1.5 Para as persoas que estean encamadas realizaranse os cambios posturais necesarios [...]

De igual maneira, o Auto da Sala do Contencioso-Administrativo do Tribunal Superior de Xustiza de Castilla La Mancha de 29 abril de 2022 ditado no procedemento ordinario 227/2022, trala impugnación por parte do sindicato CC.OO da Resolución do 22/04/2022, da Consellería de Benestar Social, pola que se establecen os servizos mínimos para a prestación do Servizo de Axuda no Fogar na provincia de Cidade Real, durante a folga convocada dende o 26/04/2022 de maneira indefinida, resolve como medida cautelar o que se consideran servizos esenciais na prestación do Servizo de Axuda no Fogar sendo os seguintes:

[...] "Prestación de servizos de comida, servizos de hixiene persoal diaria, uso do WC, no seu caso, eliminación vesical e intestinal, axuda para erguerse e deitarse, vestirse e supervisión de toma de medicamentos e alimentación; cambios posturais necesarios para las persoas encamadas; labores de acompañamento de persoas usuarias para acudir a centros sanitarios cuxa cita fora concertada previamente y non poida ser postergada así como si se producira unha alerta no domicilio, contacto cos servizos de emerxencias, saúde ou outros." [...]

O Tribunal Constitucional (TC) nas Sentencias 11, 26 e 33/1981, 51/1986, e 27/1989 sentou doutrina en materia de folga respecto á fixación de tales servizos esenciais, a cal foi resumida pola sentenza do TC 43/1990 de 15 de marzo, e ratificada na de 29 de abril de 1993 sinalando a obriga da Administración de velar polo funcionamento dos servizos esenciais da comunidade, tendo en conta que "exista unha razoable proporción entre os servizos a impoñer e os folguistas e os prexuízos que padezan os usuarios daqueles, evitando que os servizos esenciais establecidos supoñan un funcionamento normal do servizo e ao mesmo tempo procurando que o interese da comunidade sexa perturbado pola folga soamente en termos razoables."

En consecuencia, e dada a obriga da Administración de velar polo funcionamento dos servizos esenciais, e sendo neste caso o Axuda no Fogar do Concello un servizo esencial cuxa paralización podería afectar ao benestar das persoas usuarias, a falta da prestación do referido servizo colisiona frontalmente cos dereitos recoñecidos ás persoas beneficiarias deste servizo.

Por iso o Concello de Ames deberá garantir os servizos esenciais durante a folga indefinida mediante a fixación de servizos mínimos.

En base ao exposto e tendo en conta a lexislación existente no asunto a tratar, e o carácter indefinido da folga convocada a partir do 02.11.2022 **PROPONSE:**

**Primeiro.-** Os servizos mínimos realizaranse atendendo ás circunstancias das persoas usuarias da Servizo de Axuda no Fogar, especialmente a súa vulnerabilidade, entendendo que para a cobertura mínima de atención dunha situación de folga habería que priorizar as funcións que se desenvolven para que quede garantida a cobertura dos servizos de carácter vital.

Entendese por servizo mínimo ou esencial: a prestación de servizos de comida, servizos de hixiene persoal diaria, uso do WC, no seu caso, eliminación vesical e intestinal, axuda para erguerse e deitarse, vestirse e supervisión de toma de medicamentos e alimentación; cambios posturais necesarios para as persoas encamadas; labores de acompañamento de persoas usuarias para acudir a centros sanitarios cuxa cita fora concertada previamente e non poida ser postergada así como si se producira unha alerta no domicilio, contacto cos servizos de emerxencias, saúde ou outros.

**Segundo.-** Para organizar os servizos mínimos e poder realizar unha prestación axeitada do servizo, algúns dos horarios poderán verse modificados.

**Terceiro.-** Corresponde á empresa, coa participación do comité de folga, a facultade de designar as persoas traballadoras que deban efectuar os servizos mínimos, velar polo cumprimento dos mesmos e a organización do traballo correspondente a cada unha delas.

Ames, 28/10/2022.

A traballadora social col. 1794

O dereito á folga, tal e como se indica no anterior informe, é un dereito fundamental, de xeito tal que a limitación ou restrición do mesmo ha de vir determinada por unha estrita observancia do principio de proporcionalidade, de xeito que o establecemento dos servizos mínimos permita o exercicio do dereito sen ao mesmo tempo supoñer un menoscabo desproporcionado dun servizo público de carácter esencial, e que, como é presente caso, presenta tamén un carácter especialmente sensible, tanto polas necesidades dos usuarios, como polos servizos a prestar.

O Servizo de Axuda no Fogar está considerado como un servizo esencial para a comunidade dado que facilita o desenvolvemento das actividades básicas da vida diaria a aquelas persoas con limitacións de autonomía persoal, fomentando a súa permanencia no entorno, evitando situacións de desarraigo.

Tal e como se desprende da xurisprudencia citada no informe técnico anteriormente referido, da mesma débese extraer que a limitación que supón para o exercicio do dereito de folga o aseguramento da prestación de servizos esenciais municipais, fai necesario e imprescindible establecer unha ponderación entre os intereses en xogo. Para iso, o aseguramento actuará como garantía que deriva dunha necesaria coordinación dos dereitos contrapostos, entendendo que o dereito dos e das folguistas deberá limitarse – ceder, en palabras do Tribunal Constitucional – cando o exercicio de defensa dos seus intereses, a través da folga ocasione ou poida ocasionar un mal máis grave ao destinatario/a ou titular do dereito á prestación do servizo esencial.

Os dereitos constitucionais á vida, á integridade física e moral, e á protección da saúde, contemplados nos artigos 15 e 43.1 da Constitución, cuxa garantía compete aos poderes públicos a través das medidas preventivas e de aseguramento da prestación dos servizos necesarios non poden quedar sen a debida protección fronte ao lexítimo exercicio do dereito de folga; protección esta, por outra parte, que en modo algún pode chegar a baleirar de contido o dereito de folga, dado o carácter restritivo que debe presidir o seu establecemento a teor da doutrina sentada polo Tribunal Constitucional.

A pesares de tratarse dun dereito fundamental e da importancia de precisar os límites ao mesmo, o lexislador no Real Decreto Lei 17/1977, do 4 de marzo, de relacións de traballo non ofrece unha definición do que debe entenderse por servizo esencial, creando, como en tantas outras ocasións, un concepto xurídico indeterminado.

Non obstante, e tendo en conta que a fixación de servizos mínimos en caso de folga respecto das traballadoras e dos traballadores dos servizos de axuda no fogar, é unha cuestión sobre a que xa tiveron ocasión de pronunciarse os

tribunais de xustiza e entre eles o propio Tribunal Supremo, parece conveniente como fundamento para a adopción da decisión traer a colación cales das prestacións que integran este servizo se considera que deben en todo caso seguir prestándose a fin de, sen impedir o exercicio de folga, garantir a continuidade dun servizo que afecta a necesidades especialmente sensibles. Deste xeito, poden tomarse como orientación pola súa claridade a sentenza 207/2022 da Sala do Contencioso do Tribunal Superior de Xustiza de Bilbao así como o Auto da Sala do Contencioso – Administrativo do Tribunal Superior de Xustiza de Castela A Mancha de 29 de abril de 2022, nas que se precisa cales son as prestacións que se entende que deben integrar os servizos mínimos por constituir a base que asegure o respecto tamén ao núcleo esencial dos dereitos á vida e integridade física e moral dos usuarios do servizo.

En base ao anterior, e en uso das atribucións conferidas pola lexislación vixente, **RESOLVO:**

**Primeiro.- Acordar que os servizos mínimos se realizarán atendendo ás circunstancias das persoas usuarias da Servizo de Axuda no Fogar, especialmente a súa vulnerabilidade, entendendo que para a cobertura mínima de atención dunha situación de folga habería que priorizar as funcións que se desenvolven para que quede garantida a cobertura dos servizos de carácter vital.**

Entendese por servizo mínimo ou esencial: a prestación de servizos de comida, servizos de hixiene persoal diaria, uso do WC, no seu caso, eliminación vesical e intestinal, axuda para erguerse e deitarse, vestirse e supervisión de toma de medicamentos e alimentación; cambios posturais necesarios para as persoas encamadas; labores de acompañamento de persoas usuarias para acudir a centros sanitarios cuxa cita fora concertada previamente e non poida ser postergada así como si se producira unha alerta no domicilio, contacto cos servizos de emerxencias, saúde ou outros.

**Segundo.-** Autorizar que algúns dos horarios se poidan modificar para poder organizar os servizos mínimos e poder realizar unha prestación axeitada do servizo.

**Terceiro.-** Corresponde á empresa, coa participación do comité de folga, a facultade de designar as persoas traballadoras que deban efectuar os servizos mínimos, velar polo cumprimento dos mesmos e a organización do traballo correspondente a cada unha delas.

**Cuarto.-** Trasladar a presente resolución ao representante do sindicato CIGSERVIZOS-COMPOSTELA.

**Quinto.-** Trasladar a presente resolución a actual empresa prestadora do servizo, ATENDE CARE.

O alcalde  
José Blas García Piñeiro

A secretaria accidental  
Concepción Vilas Cantelar